

2018. november 14., szerda

P8_TA(2018)0451

Fegyverkivitel: A 2008/944/KKBP közös álláspont végrehajtása

Az Európai Parlament 2018. november 14-i állásfoglalása a fegyverkivitelről: a 2008/944/KKBP közös álláspont végrehajtása (2018/2157(INI))

(2020/C 363/05)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 21. cikkében foglalt elvekre, nevezetesen a demokrácia és a jogállamiság előmozdítására, valamint a béke megőrzésére, a konfliktusok kialakulásának megelőzésére és a nemzetközi biztonság erősítésére,
- tekintettel a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról szóló, 2008. december 8-i 2008/944/KKBP tanácsi közös álláspontra ⁽¹⁾ (a továbbiakban: közös álláspont),
- tekintettel a közös álláspont 8. cikkének (2) bekezdésével összhangban összeállított tizenkilencedik éves jelentésére ⁽²⁾,
- tekintettel a fegyverkivitel hatékony ellenőrzésének előmozdításáról szóló, 2018. január 22-i (KKBP) 2018/101 tanácsi határozatra ⁽³⁾ és a Fegyverkereskedelmi Szerződés végrehajtásának támogatása érdekében végzett uniós tájékoztatói tevékenységekről szóló, 2017. május 29-i (KKBP) 2017/915 tanácsi határozatra ⁽⁴⁾,
- tekintettel az Európai Unió Tanács által 2018. február 26-án elfogadott, aktualizált közös katonai listájára ⁽⁵⁾,
- tekintettel a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról szóló közös állásponthez kapcsolódó felhasználói útmutatóra,
- tekintettel a hagyományos fegyverek, valamint a kettős felhasználású áruk és technológiák exportjának ellenőrzéséről szóló, 1996. május 12-i Wassenaari Megállapodásra, valamint ezen áruk, technológiák és lőszer 2017 decemberében aktualizált jegyzékeire ⁽⁶⁾,
- tekintettel az emberi jogokkal és demokráciával kapcsolatos 2012. június 25-i európai uniós stratégiai keretre és cselekvési tervre, és különösen a cselekvési terv 11e. pontjára, valamint az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó 2015. július 20-i cselekvési tervre (2015–2019), és különösen a cselekvési terv 21d. célkitűzésére
- tekintettel az ENSZ Közgyűlése által 2013. április 2-án elfogadott ⁽⁷⁾ és 2014. december 24-én hatályba lépett Fegyverkereskedelmi Szerződésre (ATT),
- tekintettel a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről szóló, 2009. május 6-i 2009/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ HL L 335., 2008.12.13., 99. o.

⁽²⁾ HL C 56., 2018.2.14., 1. o.

⁽³⁾ HL L 17., 2018.1.23., 40. o.

⁽⁴⁾ HL L 139., 2017.5.30., 38. o.

⁽⁵⁾ HL C 98., 2018.3.15., 1. o.

⁽⁶⁾ <http://www.wassenaar.org/controllists/>, „a kettős felhasználású áruk, technológiák és lőszer jegyzéke”, a hagyományos fegyverek, valamint a kettős felhasználású áruk és technológiák exportjának ellenőrzéséről szóló Wassenaari Megállapodás értelmében.

⁽⁷⁾ Fegyverkereskedelmi Szerződés, ENSZ, 13-27217.

⁽⁸⁾ HL L 146., 2009.6.10., 1. o.

2018. november 14., szerda

- tekintettel a 2014. április 16-i 599/2014/EU rendelettel módosított, a kettős felhasználású termékek kivételére, transzferjére, bróker-tevékenységére és tranzitjára vonatkozó közösségi ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló, 2009. május 5-i 428/2009/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ (a továbbiakban: a kettős felhasználású termékekről szóló rendelet) és az I. mellékletében foglalt, a kettős felhasználású termékek és technológiák jegyzékére,
  - tekintettel az ENSZ fenntartható fejlesztési céljaira, beleértve a 16. célt a fenntartható fejlesztés békés és befogadó társadalmainak előmozdításáról,
  - tekintettel az ENSZ „Közös jövőnk” című leszerelési programjára,
  - tekintettel az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló 1236/2005/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2016. november 23-i (EU) 2016/2134 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾,
  - tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosa Hivatala által az Emberi Jogi Tanács számára készített, a fegyvertranszfer emberi jogokra gyakorolt hatásairól szóló jelentésre ⁽³⁾,
  - tekintettel a témával kapcsolatos korábbi állásfoglalásaira, különösen a közös álláspont végrehajtásáról szóló, 2017. szeptember 13-i ⁽⁴⁾ és 2015. december 17-i ⁽⁵⁾ állásfoglalására,
  - tekintettel az Unió védelmi iparának versenyképességét és innovációs képességét támogató európai védelmi ipari fejlesztési program létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatra (COM(2017)0294) és az Európai Védelmi Alap létrehozásáról szóló rendeletre irányuló javaslatra (COM(2018)0476),
  - tekintettel a jemeni humanitárius helyzetről szóló 2016. február 25-i ⁽⁶⁾, 2017. június 15-i ⁽⁷⁾ és 2017. november 30-i ⁽⁸⁾ állásfoglalására,
  - tekintettel a katonai robotrepülőgépek használatáról szóló, 2014. február 27-i állásfoglalására ⁽⁹⁾,
  - tekintettel az Emberi Jogi Tanácsnak az emberi jogok jemeni helyzetéről szóló, 2018. augusztus 17-i jelentésére, beleértve a 2014. szeptember óta elkövetett jogsértéseket és visszaéléseket is (A/HRC/39/43),
  - tekintettel eljárási szabályzata 52. cikkére és 132. cikkének (2) bekezdésére,
  - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A8-0335/2018),
- A. mivel az egyéneknek vagy a közösségeknek az ENSZ Alapokmányának 51. cikkében foglalt elidegeníthetetlen joga, hogy megvédjék önmagukat;
- B. mivel a fegyverek exportja és transzfere kétségtelenül kihat az emberi jogokra és az emberi biztonságra, a társadalmi-gazdasági fejlődésre és a demokráciára; mivel a fegyverkivitel hozzájárul azokhoz a körülményekhez is, amelyek az embereket arra kényszerítik, hogy elhagyják országukat; mivel ez okot ad arra, hogy szigorú, átlátható, hatékony és általánosan elfogadott és meghatározott fegyverzet-ellenőrzési rendszert vezessünk be;
- C. mivel a 2008/944/KKBP közös tanácsi álláspont egy nyolc kritériumot meghatározó, jogilag kötelező keret; mivel amennyiben ezek a kritériumok nem teljesülnek, a kiviteli engedély kiadását meg kell tagadni (1–4. kritérium), vagy legalább meg kell fontolni annak megtagadását (5–8. kritérium); mivel bármely katonai technológia vagy felszerelés transzferére vagy transzferének megtagadására vonatkozó határozat az egyes tagállamok hatáskörébe tartozik az Európai Unió közös álláspontja 4. cikkének (2) bekezdése szerint;

⁽¹⁾ HL L 134., 2009.5.29., 1. o.

⁽²⁾ HL L 338., 2016.12.13., 1. o.

⁽³⁾ A/HRC/35/8.

⁽⁴⁾ HL C 337., 2018.9.20., 63. o.

⁽⁵⁾ HL C 399., 2017.11.24., 178. o.

⁽⁶⁾ HL C 35., 2018.1.31., 142. o.

⁽⁷⁾ HL C 331., 2018.9.18., 146. o.

⁽⁸⁾ HL C 356., 2018.10.4., 104. o.

⁽⁹⁾ HL C 285., 2017.8.29., 110. o.

2018. november 14., szerda

- D. mivel a legutóbbi adatok ⁽¹⁾ azt mutatják, hogy az EU 28 tagállamából származó fegyver kivitel a 2013–2017 közötti időszakban a teljes globális fegyver kivitel több mint 27 %-át tette ki, ami által az EU összesítve a világ második legnagyobb fegyverszállítója az USA (34 %) után és Oroszország (22 %) előtt; mivel az uniós adatgyűjtés kezdete óta 2015-ben és 2016-ban adtak ki a legnagyobb értékben fegyver kiviteli engedélyt, 2015-ben összesen 195,95 milliárd EUR értékben, 2016-ban pedig a hagyományos fegyver kivitelről szóló munkacsoport legutóbbi jelentése (COARM) szerint 191,45 milliárd EUR értékben ⁽²⁾; mivel a 2015-ös és 2016-os számok sajnálatos módon félrevezetőek és pontatlanok, mivel az engedélyk száma inkább a szándékot tükrözi, ahelyett hogy pontos számot adna a közeljövőben megvalósuló tényleges kivitelről;
- E. mivel mindmáig csakis a COARM éves jelentései tekinthetők olyan eszköznek, amelyek célja a közös álláspont végrehajtásának vizsgálata; mivel meggyőződése, hogy ezek a jelentések hozzájárultak a tagállamok fegyver kivitelei átláthatóságának növeléséhez, valamint hogy a felhasználói útmutatóban foglalt iránymutatások és magyarázatok száma jelentős mértékben növekedett; mivel a közös álláspont következtében nőtt a fegyver kiviteli engedélyk odaítélésével kapcsolatos információk mennyisége;
- F. mivel a globális és regionális biztonsági környezet rendkívüli módon megváltozott, különös tekintettel az Unió déli és keleti szomszédságára, és ez rámutat arra, hogy a módszertant sürgősen javítani kell a kiviteli engedélyk kockázatértékeléséhez szükséges adatok gyűjtése és biztonságosabbá tétele tekintetében;
- G. mivel a közös álláspont 3. cikke értelmében a nyolc kritérium csupán minimumnormákat határoz meg, így nem sérti a tagállamok által hozott, ezeknél esetleg szigorúbb fegyverellenőrzési intézkedéseket; mivel a védelmi felszerelés kivitelére vonatkozó engedély megadására vagy elutasítására irányuló döntéshozatali eljárás a tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartozik;
- H. mivel az Európai Uniónak nem minden tagállama továbbít hiánytalan adatokat a COARM tanácsi munkacsoport részére; mivel az egyes tagállamok eltérő adatgyűjtési szabályai és benyújtási eljárásai, valamint a nyolc kritérium eltérő értelmezése miatt az adatállományok hiányosak és eltérőek, és a fegyver kiviteli gyakorlatok terén is jelentősek az eltérések; emlékeztet arra, hogy az információcserének tiszteletben kell tartania az egyes országok nemzeti törvényeit és közigazgatási eljárásait;
- I. mivel jelenleg nem létezik a nyolc kritérium betartásának szabványosított és független ellenőrzésére és jelentéstételére vonatkozó mechanizmus;
- J. mivel az elmúlt években intézkedéseket fogadtak el a kézi- és könnyűfegyverek kereskedelmére vonatkozóan, a Wassenaari Megállapodás keretében a kettős felhasználású termékek és technológiák frissített listájával; mivel az olyan kérdések, mint a fegyverkereskedelem ellenőrzése, az EU-n kívüli engedélyezett gyártás és a végfelhasználói ellenőrzés már napirendre kerültek, és bizonyos mértékig a közös álláspont részévé váltak, ugyanakkor számos termék – különösen a kettős felhasználású termékek, a számítógépes technológia és a megfigyelés területén – még mindig nem tartozik az ellenőrzési rendszer hatálya alá;
- K. mivel a tizenkilencedik éves jelentés azt mutatja, hogy a fegyver kivitelre vonatkozó engedélyk 40,5 %-át a „MENA” régió országainak adták ki 77,5 milliárd EUR értékben, és ennek az exportnak a legnagyobb része Szaúd-Arábiába, Egyiptomba és az Egyesült Arab Emírségekbe irányult összesen 57,9 milliárd EUR értékben;
- L. mivel egyes esetekben az olyan országokba exportált fegyvereket, mint Szaúd-Arábia, az Egyesült Arab Emírségek és a Szaúd-Arábia vezette koalíció tagjai, olyan konfliktusokban használták fel, mint például a jemeni; mivel az ilyen kivitelek egyértelműen megsértik a közös álláspontot;

⁽¹⁾ Trends in international arms transfers (A nemzetközi fegyvertranszferrel kapcsolatos trendek), 2017, SPIRI Fact Sheet, 2018. március.

⁽²⁾ <http://enaat.org/eu-export-browser/licence.de.html>

2018. november 14., szerda

- M. mivel a jemeni humanitárius helyzetről szóló, 2016. február 25-i európai parlamenti állásfoglalás felszólította a Bizottság alelnökét és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét (alelnök/főképviselő), hogy kezdeményezze uniós fegyverembargó bevezetését Szaúd-Arábiával szemben;
- N. mivel azok a fegyverek, amelyeket uniós tagállamok általi transzferét engedélyezték és később a jelenleg folyó jemeni konfliktusban használtak, katasztrofális hatást gyakoroltak a fenntartható fejlődésre Jemenben;
- O. mivel a védelmi ágazat az uniós politika fókuszpontjává vált, hiszen az európai globális stratégia (EUGS) szerint „Európa stratégiai autonómiája és egy hiteles KBVP érdekében alapvetően szükséges a fenntartható, innovatív és versenyképes európai védelmi ipar”⁽¹⁾; mivel a fegyverkivitel elengedhetetlen az európai védelmi ipari és technológiai bázis megerősítéséhez, és mivel a védelmi iparnak mindenekelőtt biztosítania kell az Unió tagállamainak védelmét és biztonságát, miközben hozzájárul a KKBP végrehajtásához; mivel az Európai Védelmi Alap és a közelmúltban elindított EDIDP fő feladata „az európai védelmi ipar versenyképességének támogatása”⁽²⁾;
- P. mivel az átláthatósági intézkedések, mint például a fegyverexport ellenőrzése, hozzájárulnak az államok közötti bizalom erősítéséhez;
- Q. mivel a közös álláspont 10. cikke egyértelműen kimondja, hogy a nyolc kritérium betartása elsőbbséget élvez a tagállamok esetleges gazdasági, társadalmi, kereskedelmi vagy ipari érdekei előtt;

A közös álláspont megerősítése és végrehajtásának javítása

1. hangsúlyozza, hogy az egyes államok legitim joga, hogy önvédelmi célokból katonai technológiára tegyenek szert; megjegyzi, hogy a védelmi ipar fenntartása a tagállamok önvédelmének részét képezi;
2. megállapítja, hogy az európai védelmi piac a tagállamok és az uniós polgárok biztonsága és védelme garantálásának eszközeként szolgál, és hozzájárul a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) és különösen a közös európai biztonság- és védelempolitika (KBVP) végrehajtásához; felhívja a tagállamokat, hogy oldják meg az uniós tagállamok védelmi kiadásainak az átfedésekből, a széttöredezettségből és az interoperabilitás hiányából fakadó jelenlegi hatékonysági problémáit, valamint tűzzék ki célul, hogy az EU a fegyverkivitel jobb ellenőrzése révén biztonsági szereplővé váljon;
3. elismeri, hogy az EU a világ egyetlen több országból álló uniója, amely jogilag kötelező erejű keretrendszerrel rendelkezik a fegyverkiviteli ellenőrzés javítása céljából, többek között a válságövezetekben és a megkérdőjelezhető emberi jogi helyzetű országokban; ezzel összefüggésben üdvözli, hogy a közös álláspont nyomán európai és nem európai harmadik államok is csatlakoztak a fegyverkivitel-ellenőrzési rendszerhez; ösztönzi a fennmaradó tagjelölt országokat, a tagjelölt státuszra pályázó országokat, illetve az uniós csatlakozás útján más módon elindulni kívánó országokat, hogy alkalmazzák a közös álláspont rendelkezéseit;
4. hangsúlyozza, hogy sürgősen meg kell erősíteni az uniós küldöttségek abban játszott szerepét, hogy segítsék a tagállamokat és az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ) a kiviteli engedélyek kockázatértékelésében, valamint a végfelhasználói ellenőrzések, a szállítás utáni ellenőrzések és a helyszíni vizsgálatok lebonyolításában;
5. tudomásul veszi, hogy a tagállamok egymástól eltérően alkalmazzák és értelmezik a nyolc kritériumot; kéri, hogy a közös álláspontot azonos módon, következetesen és koordináltan hajtsák végre, a benne foglalt valamennyi kötelezettséggel egyetemben;
6. meggyőződése, hogy a kiviteli engedélyek kockázatértékelési módszertanába be kell illeszteni az elővigyázatosság elvét, és a tagállamoknak, annak értékelése mellett, hogy egy meghatározott katonai technológia használható-e belső elnyomásra vagy egyéb nemkívánatos célra, a rendeltetési hely szerinti ország átfogó helyzetén alapuló kockázatokat is értékelniük kell, figyelembe véve például a demokrácia, a jogállamiság és a társadalmi-gazdasági fejlődés helyzetét is;

(1) Közös jövőkép, közös fellépés: Erősebb Európa – Az EU kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiája”, Brüsszel, 2016. június.

(2) Az Európai Védelmi Alap felállítása, COM(2017)0295, 2017. június 7.

2018. november 14., szerda

7. a 2017. szeptember 13-i ajánlásaival összhangban felkéri a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy a jelenlegi felülvizsgálati eljárást használják az információcserére vonatkozó mechanizmusok megerősítésére azáltal, hogy minőségi és mennyiségi szempontból is jobb információkat bocsátanak rendelkezésre a kockázatértékelésekhez az alábbiak révén:

- a) több információ szisztematikus és megfelelő időben történő biztosításával a kiviteli engedélyekre és a tényleges kivitelekre vonatkozóan, beleértve az aggodalomra okot adó végfelhasználókat, a fegyvereltérítések eseteit, a hamisított vagy más okból aggodalmas végfelhasználói igazolásokat, és a feltételezett közvetítőket vagy szállítási vállalkozásokat, a nemzeti jogszabályoknak megfelelően;
- b) a fegyverkivittel kapcsolatos jogszabályok megsértése miatt elítélt jogi és magánszemélyek, az azonosított fegyvereltérítési esetek listájának, valamint azon személyek jegyzékének összeállításával, akikről tudott vagy feltételezhető, hogy illegális fegyverkereskedelemben vagy a nemzetközi és nemzeti biztonságot veszélyeztető tevékenységekben vettek részt;
- c) a nyolc kritérium megvalósítása céljából elfogadott bevált gyakorlatok megosztásával;
- d) azáltal, hogy a felhasználói útmutatót interaktív online információforrássá teszik;
- e) azáltal, hogy az EU éves jelentéseit 2019 végéig nyílt és nyilvános online adatbázissá alakítják, amelynek keretében az új formátumot már a 2017-os adatokra is alkalmazzák;
- f) a bűnüldözési hatóságok és a határvédelmi hatóságok közötti egyértelmű, jól körülhatárolt, információcserén alapuló együttműködési eljárások előmozdításával, a biztonsági együttműködés megerősítése, valamint az Unió és polgári biztonságára nézve kockázatot jelentő illegális fegyverkereskedelem felszámolása érdekében;

8. felszólítja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy növeljék az exporttal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó személyzet számát nemzeti és uniós szinten egyaránt; ösztönzi az uniós alapok kapacitásépítésre történő felhasználását a tagállami engedélyezési és végrehajtási tisztviselők körében;

9. emlékeztet rá, hogy a közös álláspont kidolgozásának egyik mozgatórugója annak megelőzése volt, hogy európai fegyverzetet használhassanak a tagállamok fegyveres erőivel szemben, valamint hogy megelőzzék az emberi jogi visszaéléseket és a fegyveres konfliktusok meghosszabbítását; ismételten hangsúlyozza, hogy a közös álláspont azokat a minimumkövetelményeket határozza meg, amelyeket a tagállamoknak alkalmazniuk kell a fegyverkiviteli ellenőrzések terén, illetve magában foglalja azt a kötelezettséget, hogy a kiviteli engedély iránti kérelmet az álláspontban foglalt mind a nyolc kritérium fényében értékelni kell;

10. kifogásolja, hogy egyes tagállamok nem alkalmazzák rendszeres jelleggel a nyolc kritériumot, valamint azt, hogy katonai technológia olyan rendeltetési helyekre és végső felhasználókhoz kerül, amelyek nem felelnek meg a közös álláspontban meghatározott feltételeknek; ismételten felszólít arra, hogy végezzenek független értékelést a tagállamoknak a közös álláspont nyolc kritériumának való megfelelése tekintetében; úgy véli, hogy elő kell segíteni a nyolc kritérium alkalmazásának egységesítését; sajnálatosnak tartja, hogy nem születtek rendelkezések az olyan tagállamok szankcionálására, amelyek az engedélyek megadása előtt nem ellenőrizték a nyolc kritérium tiszteletben tartását; sürgeti a tagállamokat, hogy növeljék a közös álláspont végrehajtásának következetességét, és tanácsolja a tagállamoknak, hogy rendelkezzenek független ellenőrzések végrehajtásáról;

11. úgy véli, hogy a Szaúd-Arábiába, az Egyesült Arab Emírségekbe és a Szaúd-Arábia vezette jemeni koalíció más tagországaiba irányuló exportok nem felelnek meg legalább a 2. kritériumnak, mivel ezen országok részt vettek a humanitárius jogszabályoknak az ENSZ illetékes hatóságai által meghatározott súlyos megsértéseiben; megismétli a 2017. szeptember 13-i felszólítását arra vonatkozóan, hogy sürgősen fegyverembargót kell kivetni Szaúd-Arábiára, és felszólítja a főképviselőt/alelnököt és a Tanácsot, hogy terjessze ki az említett embargót a Szaúd-Arábia vezette jemeni koalíció valamennyi tagországaára;

12. meggyőződése, hogy egy olyan mechanizmus kidolgozására irányuló folyamatot kell elindítani, amely szankciókat léptet életbe a közös álláspontot nem teljesítő tagállamokkal szemben;

13. megjegyzi, hogy egyes tagállamok felhagytak azzal, hogy fegyverekkel lássák el Szaúd-Arábiát és a Szaúd-Arábia vezette jemeni koalíció más tagországait azok fellépése miatt, ugyanakkor mások továbbra is katonai technológiát exportálnak ezen országokba; gratulál azon tagállamoknak, így Németországnak és Hollandiának, amelyek megváltoztatták a jemeni konfliktussal kapcsolatos gyakorlatukat; mélyszélesen sajnálja azonban, hogy más tagállamok láthatólag nem veszik figyelembe a célország viselkedését és az exportált fegyverek és lőszeres végfelhasználását; rámutat arra, hogy ezek a különböző gyakorlatok azzal a kockázattal fenyegetnek, hogy aláássák az egész európai fegyverzet-ellenőrzési rendszert;

2018. november 14., szerda

14. riasztónak tartja, hogy a bizonyos országokba, például Szaúd-Arábiába irányuló export iránti engedélykérelmeket annak ellenére jóváhagyták, hogy az oda irányuló kivitel sérti legalább a közös álláspont 1–6. kritériumait, és hogy az 1–4. kritériumnak való meg nem felelés esetén kötelező megtagadni az engedélyt; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy jóváhagyták csaknem az összes Szaúd-Arábiába irányuló exportra vonatkozó, az ML9. fejezetbe (hadihajók)⁽¹⁾, valamint az ML10. (repülőgépek) és ML4. fejezetbe (bombák stb.) tartozó engedélykérelmet (95 %), holott ezeket az eszközöket a jemeni haditengerészeti blokádnak fenntartására és légitámaszokra használják fel, hozzájárulva a humanitárius helyzet romlásához és az egész ország fenntartható fejlődésének akadályozásához, valamint a jemeni lakosság folyamatos szenvedéséhez;

15. megdöbbenésének ad hangot a Szíriában és Irakban a Dáís kezén megtalált uniós gyártású fegyverek és lőszer mennyiségét illetően; felhívja a figyelmet arra, hogy Bulgária és Románia nem alkalmazza eredményesen a közös álláspontot a végfelhasználói tanúsítványokkal ellentétes továbbadások tekintetében; felszólítja az összes uniós tagállamot, hogy tagadja meg a hasonló transzfereket a jövőben, különösen az Amerikai Egyesült Államokba és a Szaúd-Arábiába irányulókat, és felszólítja az EKSZ-t és a tagállamokat, különösen Bulgáriát és Romániát, hogy mind a COARM összefüggésében, mind nyilvánosan a Parlament Biztonság- és Védelempolitikai Albizottságában (SEDE) számoljon be arról, milyen lépéseket tettek ez ügyben; felszólítja az EKSZ-t, hogy foglalkozzon a Conflict Armament Research jelentése által feltárt számos esettel, és térképezze fel a fegyvereltérítésre vonatkozó kockázatelemzések hatékonyabb módszereit a COARM-ban és más releváns fórumokon, beleértve azt, hogy a felülvizsgálati eljárás összefüggésében tegye kötelezővé a tagállamok számára a kiviteli engedély megtagadását, amennyiben egyértelmű kockázata áll fenn annak, hogy az exportálandó katonai technológiát vagy felszerelést eltéríthetik; úgy határoz, hogy vizsgálatot indít e kérdésben;

16. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a polgárokat aránytalanul érintheti a fegyverrendszerek biztosítása háborús időszakokban és jelentős politikai feszültséggel bíró helyzetekben; kiemeli, hogy a konfliktusokat elsősorban diplomáciai úton kell rendezni; felszólítja ezért a tagállamokat, hogy törekedjenek egy valódi közös kül- és biztonságpolitika kialakítására;

17. elismeri, hogy a 8. kritérium jobb megvalósítása döntő hozzájárulást jelentene az EU fejlesztési célokkal kapcsolatos politikai koherenciájához és az ENSZ fenntartható fejlesztési céljaihoz, különösen a 16.4. fenntartható fejlesztési célhoz; felszólítja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy e tekintetben használják a közös álláspont folyamatban lévő felülvizsgálati eljárását; javasolja, hogy aktualizálják a felhasználói útmutatót e tekintetben, és ne csak a fegyvervásárlásnak a fogadó ország fejlődésére gyakorolt hatására koncentráljanak, hanem arra is, hogy a fegyverhasználat milyen potenciális károkat okoz többek között a fogadó országok kívüli államok fejlődésében;

18. javasolja annak feltárását, hogy az Unió miként támogatja a tagállamokat a közös álláspontban meghatározott nyolc kritériummal kapcsolatban, különösen a kockázatértékelési szakasz, a végfelhasználók ellenőrzése és a szállítmányok előzetes ellenőrzése során nyújtott információk, valamint a közös álláspont kritériumainak megfelelő harmadik országok rendszeresen frissített jegyzékének biztosítása révén;

19. megjegyzi, hogy a Tanács végzi a közös álláspont végrehajtásának és az álláspont célkitűzései 2018. évi teljesítésének felülvizsgálatát; sürgeti, hogy a közös álláspont felülvizsgálata során vizsgálják meg, hogyan hajtják végre a közös álláspontot nemzeti szinten, beleértve azt is, hogy a közös álláspontot miként hajtják végre az egyes tagállamok jogszabályaiban, milyen módszereket használnak az engedélykérelmek értékeléséhez, és mely kormányzati szervek és minisztériumok vesznek részt az értékelésben; ebben az összefüggésben hangsúlyozza, hogy az újonnan indított EDIDP-ből és a jövőbeni védelmi alpból finanszírozott projekteknek nemzeti és uniós ellenőrzési és jelentéstételi mechanizmusok/rendszerek alá kell tartozniuk, és azokat teljes parlamenti ellenőrzésnek kell alávetni; úgy véli, hogy a javasolt Európai Békékeretet is parlamenti ellenőrzésnek kell alávetni;

20. felhívja a tagállamokat, hogy oldják meg az uniós tagállamok védelmi kiadásainak az átfedésekből, a szétterjedésből és az interoperabilitás hiányából fakadó jelenlegi hatékonysági problémáit, valamint tűzzék ki célul, hogy az EU a fegyverkivitel jobb ellenőrzése révén biztonsági szereplővé váljon;

21. Úgy véli, hogy ki kellene zárni az uniós finanszírozás köréből a kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos, termékekre vonatkozó tevékenységeket, amennyiben azokat elsősorban export céljából gyártották; azonos megközelítésre szólít fel az Európai Védelmi Alapot létrehozó közelgő rendelet összefüggésében (COM(2018)0476);

⁽¹⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XG0406\(01\)&from=HU](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XG0406(01)&from=HU)

2018. november 14., szerda

22. úgy véli, hogy az Egyesült Királyság számára fontos lenne, hogy továbbra is maradjon elkötelezett a közös álláspont mellett, és más európai harmadik országokhoz hasonlóan alkalmazza annak operatív rendelkezéseit;

23. hangsúlyozza, hogy az európai védelmi ágazat versenyképességének növelésére irányuló törekvések nem veszélyeztethetik a közös álláspont nyolc kritériumának alkalmazását, mivel azok elsőbbséget élveznek a tagállamok gazdasági, kereskedelmi, társadalmi vagy ipari érdekeivel szemben;

24. úgy véli, hogy a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről szóló 2009/43/EK irányelv végrehajtásának összhangban kell lennie a közös állásponttal, az alkatrészek és alkotóelemek tekintetében is; megjegyzi, hogy a közös álláspont hatálya nem korlátozott, így a nyolc kritérium az EU-n belüli átadásokra ugyancsak alkalmazandó;

25. ismételten hangsúlyozza a kibertér-felügyeleti technológiák uniós vállalkozások általi nem megfelelően ellenőrzött kiviteléből származó, az EU digitális infrastruktúrájának biztonságát és az emberi jogok tiszteletben tartását érintő esetleges káros hatásokat; hangsúlyozza ebben az összefüggésben a kettős felhasználású termékekről szóló uniós rendelet gyors, hatékony és átfogó aktualizálásának jelentőségét, emlékeztet a Parlament bizottsági javaslatról szóló, 2018 januárjában túlnyomó többséggel elfogadott álláspontjára, és javasolja a Tanácsnak, hogy alakítson ki egy ambiciózus álláspontot annak érdekében, hogy a társjogalkotók még e jogalkotási ciklus lejárta előtt megállapodásra jussanak; felhívja a tagállamokat, hogy a kiviteli ellenőrzések és a nyolc kritérium alkalmazása terén szenteljének nagyobb figyelmet a polgári és katonai célra egyaránt felhasználható termékeknek (pl. a megfigyelési technológiáinak), valamint a kiberhadviselésre felhasználható vagy emberi jogi jogsértések elkövetésére alkalmazható alkotóelemeknek; sürgeti a tagállamokat és a Bizottságot, hogy ruházzon be megfelelő pénzforrásokat az egyének meghatározott kiberbiztonsági programok terén való képzését célzó technológiákba; felhívja a tagállamokat, hogy nemzetközi szinten támogassák ezen áruciknek az ellenőrző listákhoz (különösen a Wassenaari Megállapodáshoz) történő hozzáadását;

26. ösztönzi a tagállamokat, hogy végezzék el a harmadik országok által engedélyezett gyártás alaposabb vizsgálatát, és biztosítsák a nem kívánatos felhasználással szembeni szigorúbb védintézkedések kialakítását; követeli a közös álláspont szigorú alkalmazását a harmadik országokban engedélyezett gyártás tekintetében; felszólít arra, hogy az engedélyezett gyártásra vonatkozó megállapodásokat korlátozzák a Fegyverkereskedelmi Szerződés részes feleire vagy aláíróira, és kötelezzék e harmadik országokat, hogy az engedéllyel gyártott felszereléseket csak az eredeti exportőr tagállam kifejezett felhatalmazásával exportálják;

27. hangsúlyozza, hogy az egyenlő versenyfeltételek és az Unió határain kívüli hitelességének megőrzése érdekében ki kell alakítani egy megközelítést azon helyzetek kezelésére, amelyekben a tagállamok eltérően értelmezik a közös álláspont alapvetően egyforma termékek hasonló célországokba irányuló és végfelhasználóknak szánt exportjára vonatkozó 8 kritériumát;

28. felkéri a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy dolgozzon ki külön stratégiát a közös álláspont elveit és kritériumait sértő, fegyveripari vállalatok és szervezetek által folytatott gyakorlatokat bejelentő személyek hivatalos védelmére;

29. emellett kéri, hogy a nyolc kritériumot terjesszék ki, illetve alkalmazzák a katonai, biztonsági és rendőrségi személyzet szállítására, a fegyverkivittel kapcsolatos szolgáltatásokra, know-how-ra és képzésre, biztonsági technológiára, valamint a magáncélú katonai és biztonsági szolgáltatásokra is;

30. felhívja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy működjenek szorosan együtt a fegyverek eltérítéséből és felhalmozásából, például az illegális fegyverkereskedelemből és -csempészetből eredő kockázatok megelőzése érdekében; kiemeli annak kockázatát, hogy a harmadik országokba exportált fegyverek a fegyverkereskedelem és -csempészet révén visszajutnak az EU-ba;

31. felszólítja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy egészítsék ki a közös álláspontot egy újabb kritériummal annak biztosítása érdekében, hogy az engedélyek megadása során kellően vegyék figyelembe a szóban forgó kivitelekkel kapcsolatos korrupciós kockázatot;

2018. november 14., szerda

A COARM éves jelentése

32. elismerését fejezi ki a Tanács COARM munkacsoportjának az együttműködésre, a koordinációra, a – különös tekintettel a közös álláspont használati útmutatójára vonatkozó – konvergenciára, illetve a közös álláspont megerősítésére és végrehajtására irányuló erőfeszítéseier, különösen ami a tudatosságnövelő kampányokat, valamint az Európai Unión belüli és harmadik államokkal való közelítési és harmonizációs folyamatokat illeti;

33. sajnálatosnak tartja a 2015-re vonatkozó tizenharmadik éves jelentés igen kései, 2017. márciusi, valamint a 2016-ra vonatkozó tizenkilencedik éves jelentés 2018. februári közzétételét; szorgalmazza az egységesebb és kellő időben történő jelentéstételi és adatszolgáltatási eljárás garantálását annak szigorú megszabásával, hogy az adatszolgáltatás határideje legkésőbb a kivitel megvalósulását követő év januárja, míg a közzététel határideje legkésőbb a kivitel megvalósulását követő március lehet;

34. emlékeztet, hogy a közös álláspont 8. cikkének (2) bekezdése szerint minden tagállam köteles jelentést tenni fegyverkiviteléről, és sürgeti valamennyi tagállamot, hogy teljes mértékben teljesítsék kötelezettségeiket, a közös álláspontban meghatározottak szerint; hangsúlyozza, hogy a tényleges szállítmányokra vonatkozó kiváló minőségű és részletes adatok alapvető fontosságúak a nyolc kritérium alkalmazásának megértéséhez;

35. kifogásolja, hogy számos tagállam nem járult hozzá részletes, országspecifikus adatokkal a tizenkilencedik éves jelentéshez; aggasztónak tartja, hogy emiatt a COARM éves jelentéséből fontos információk hiányoznak, ezért a jelentések nem naprakészek, és nem képesek teljes képet nyújtani a tagállamok exporttevékenységeiről; úgy véli, hogy szabványosított ellenőrzési és jelentéstételi rendszert kell létrehozni, a részletesebb és teljes körű információk biztosítása érdekében; megismétli azt a kérését, hogy valamennyi tagállam, amely nem nyújtott be teljes körű jelentést, szolgáltatson kiegészítő információkat múltbéli kiviteléről a következő éves jelentés céljából;

36. megjegyzi, hogy a tizenkilencedik éves jelentés szerint az elutasítások indokolásaként 82 alkalommal az 1. kritériumra, 119 alkalommal a 2. kritériumra, 103 alkalommal a 3. kritériumra, 85 alkalommal a 4. kritériumra, 8 alkalommal az 5. kritériumra, 12 alkalommal a 6. kritériumra, 139 alkalommal a 7. kritériumra és egy alkalommal a 8. kritériumra hivatkoztak; aggodalommal állapítja meg, hogy az elutasított engedélyek száma összességében és relatív értelemben is csökkent (2016-ban csak az engedélykérelmek 0,76 %-át utasították el, szemben a 2015. évi csaknem 1 %-kal); sajnálattal állapítja meg, hogy a jelentések továbbra sem tartalmaznak adatokat az elutasítási értesítésekkel kapcsolatos konzultációk eredményéről, és felszólítja a tagállamokat, hogy a jövőbeni éves jelentésekben szerepeltessék ezen adatokat;

37. javasolja, hogy gyűjtsenek további információkat a tagállamoktól, és azokat tegyék közzé nemzeti szinten és a COARM éves jelentésében is; kéri, hogy a COARM éves jelentését egészítsék ki egy olyan összefoglalóval, amely tartalmazná többek között a korábbi évekhez képesti tendenciákat és az összesített számadatokat;

A Parlament és a civil társadalom

38. megjegyzi, hogy nem minden uniós nemzeti parlament ellenőrzi a kormányzati engedélyezési határozatokat; utal a Parlament eljárási szabályzatára, amely rendelkezik az Unió éves fegyverkiviteli jelentéseire adott rendszeres válaszok lehetőségéről, és e tekintetben a jelenlegi helyzet javítására, valamint annak biztosítására szólít fel, hogy az Európai Parlament válaszoljon az éves COARM jelentésekre saját jelentése keretében, amelyet kvótán felülnek kell tekinteni; felkéri a nemzeti parlamenteket, hogy – ahol léteznek – osszák meg egymással a bevált gyakorlatokat a fegyverexport bejelentése és felülvizsgálata terén;

39. hangsúlyozza a nemzeti parlamentek, az Európai Parlament, a civil társadalom, a fegyverkivitel ellenőrző hatóságok és az iparági szervezetek szerepét a közös álláspontban elfogadott normák nemzeti és európai szintű támogatásában és ösztönzésében, valamint egy elszámoltathatóságot is magában foglaló, átlátható ellenőrzési rendszer létrehozásában; kéri ezért egy átlátható és átfogó ellenőrzési mechanizmus kidolgozását, amely erősíti a parlamentek és a civil társadalom szerepét; ösztönzi a nemzeti parlamenteket, a civil társadalmat és a tudományos világot, hogy a fegyverkereskedelmet vessék független ellenőrzés alá, és felszólítja a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy támogassák az ilyen tevékenységeket, többek között pénzügyi forrásokkal;

2018. november 14., szerda

40. hangsúlyozza a fegyverkivitel ellenőrzésével kapcsolatos adatok, valamint az ellenőrzési módszerek parlamenti felügyeletének jelentőségét és legitimitását; ezzel összefüggésben szorgalmazza a közfelügyelet teljes körű gyakorlásához szükséges intézkedések meghozatalát, továbbá a szükséges támogatás és információk megadását;

41. javasolja, hogy az EDIDP és/vagy az Európai Védelmi Alap keretében finanszírozott termékexportokat szerepeltessék külön tételként a COARM-hoz benyújtott adatok között annak biztosítása érdekében, hogy szorosan nyomon követhessék az európai költségvetésből finanszírozott termékeket; felszólítja a Tanácsot és a Parlamentet, hogy állapodjon meg egy részletes értelmezési és végrehajtási rendszerről, amely tartalmaz egy felügyelő szervet, egy szankcionáló szervet és egy etikai bizottságot, azért, hogy a közös álláspont kritériumait legalább az EDIDP és/vagy az EFA keretében finanszírozott termékekre alkalmazzák annak érdekében, hogy egyenlő kiviteli keretrendszert biztosítsanak az érintett országok számára; úgy véli, hogy az egységes értelmezést és végrehajtást a jövőben a tagállamokból származó valamennyi fegyverkivitelre alkalmazni kell;

Nemzetközi fegyverzet-ellenőrzés és leszerelés

42. emlékeztet az Unió arra irányuló törekvéseire, hogy a béke globális szereplőjeként járjon el; úgy ítéli meg, hogy az Európai Uniónak az Európa és a világ békéje és biztonsága tekintetében megnövekedett felelősségének megfelelően további kezdeményezéseket kellene tennie az exportellenőrzési mechanizmusok javítása és a leszerelés érdekében, és felelősségteljes globális szereplőként kell fellépnie, a tagállamokkal közösen mindent megtéve annak érdekében, hogy közös álláspontot alakítson ki a fegyverek terjedésének megelőzése, a globális leszerelés és a fegyvertranszferek ellenőrzése terén, valamint abban, hogy ösztönözze a kutatás-fejlesztést a katonai használatú struktúrák polgári célú átalakítására szolgáló technológiák és eljárások terén, illetve például az érintett áruk exportkedvezményeihez hasonló intézkedések révén;

43. emlékeztet, hogy valamennyi tagállam aláírta a Fegyverkereskedelmi Szerződést; kéri a Fegyverkereskedelmi Szerződés egyetemessé tételét, illetve a szerződést mindeddig alá nem író országokra való összpontosítást; elismerően nyilatkozik a Fegyverkereskedelmi Szerződéssel kapcsolatos tájékoztatási tevékenységekről, és támogatja annak hatékony végrehajtását;

44. arra ösztönzi a tagállamokat, hogy segítsék a harmadik országokat a közös álláspontnak megfelelő fegyverellenőrzési rendszer kidolgozásában, naprakészé tételében, javításában és alkalmazásában;

45. megismétli a halált okozó autonóm fegyverrendszerekről (LAWS) szóló álláspontját; felszólít az ilyen fegyverrendszerek fejlesztése és gyártása során használt termékek exportjának tilalmára;

46. úgy véli, hogy egy hathatós nemzetközi fegyverexport-ellenőrzési megállapodásnak ki kellene terjednie valamennyi transzferre, köztük az államok közötti transzferre, az államok és nem állami végfelhasználók közötti transzferre, a lízingre és a kölcsönre, az ajándékozásra és a segítségnyújtás, illetve egyéb szolgáltatások formájában történő transzferre is;

o

o o

47. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, a NATO főtitkárának, valamint az ENSZ főtitkárának.